

A 90/1/7

Arrêt du 6 février 1992
dans l'affaire A 90/1

En cause :

1. NUSGENS Yves
2. COX Francine

contre

1. La Région wallonne
2. PELLUS Roger
3. LEMAIRE Louise

Langue de la procédure : le français

Arrest van 6 februari 1992
in de zaak A 90/1

Inzake :

1. NUSGENS Yves
2. COX Francine

tegen

1. La Région wallonne
2. PELLUS Roger
3. LEMAIRE Louise

Procestaal : Frans

HET BENELUX-GERECHTSHOF

In de zaak A 90/1

1. Gezien het arrest op 13 december 1989 door de tweede kamer van het Hof van Cassatie van België gewezen in de zaak rolnummer 7156 van 1. NUSGENS Yves 2. COX Francine, beiden wonende te Slins, beklaagden, eisers, tegen 1. Het Waalse Gewest 2. PELLUS Roger, wonende te Juprelle 3. LEMAIRE Louise, wonende te Juprelle, burgerlijke partijen, verweerders, bij welk arrest, overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, hierna genoemd het Verdrag, aan dit Hof een vraag van uitleg van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom wordt gesteld ;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN :

2. Overwegende dat de feiten blijkens het arrest kunnen worden samengevat als volgt :

Beklaagden Nusgens en Cox werden vervolgd omdat zij in strijd met het Waalse Wetboek van ruimtelijke ordening en stedenbouw een bouwwerk hadden opgericht en in stand gehouden zonder in het bezit van een bouwvergunning te zijn ; het Hof van Beroep te Luik, dat over de door het openbaar ministerie ingestelde vordering uitspraak deed, veroordeelde hen tot geldboeten, beval het door de gemachtigde ambtenaar van de Waalse Gewestexecutieve gevorderde herstel van de plaats in de vorige staat en veroordeelde beklaagden tot betaling van een dwangsom van 2000 frank per dag vertraging, te rekenen van het verstrijken van de door dat Hof vastgestelde termijn van vijf maanden, voor het geval dat de plaats niet in de vorige staat zou zijn hersteld.

Het Hof van Cassatie heeft de cassatieberoepen van de eisers afgewezen doch zijn uitspraak aangehouden voor zover deze beroepen gericht zijn tegen de beslissingen waarbij zij tot betaling van een dwangsom werden veroordeeld ;

TEN AANZIEN VAN HET VERLOOP VAN HET GEDING :

3. Overwegende dat het Hof van Cassatie het Benelux-Gerechtshof in het arrest verzoekt over onderstaande vraag van uitleg uitspraak te willen doen:

"Laat artikel 1, § 1, van de eenvormige wet betreffende de dwangsom toe dat een dwangsom wordt opgelegd ten einde de tenuitvoerlegging te verzekeren van een maatregel die, ofschoon van burgerrechtelijke aard, behoort tot de strafvordering en die meer in het bijzonder bedoeld is om de tenuitvoerlegging te verzekeren van een bevel tot herstel van de plaats in de vorige staat, welke burgerrechtelijke maatregel krachtens de nationale wet door het strafgerecht moet worden uitgesproken als verplichte aanvulling van de strafrechtelijke veroordeling ?" ;

4. Overwegende dat het Hof, overeenkomstig artikel 6, lid 5, van het Verdrag, aan de Ministers van Justitie van België, Luxemburg en Nederland een door de griffier gewaarmerkt afschrift van het arrest van het Hof van Cassatie heeft gezonden ;

5. Overwegende dat de partijen in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijke opmerkingen te maken over de aan het Hof voorgelegde vraag ; dat geen der partijen van die gelegenheid gebruik heeft gemaakt ;

6. Overwegende dat Plaatsvervangend Advocaat-Generaal B. Janssens de Bisthoven op 8 februari 1991 schriftelijk conclusie heeft genomen ;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT :

7. Overwegende dat artikel 1, § 1, van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom luidt : "De rechter kan op vordering van een der partijen de wederpartij veroordelen tot betaling van een geldsom, dwangsom genaamd, voor het geval dat aan de hoofdveroordeling niet wordt voldaan, onverminderd het recht op schadevergoeding indien daartoe gronden zijn. Een dwangsom kan echter niet worden opgelegd in geval van een veroordeling tot betaling van een geldsom";

8. Overwegende dat het Hof van Cassatie in zijn arrest heeft overwogen dat het bevel tot herstel van de plaats in de vorige staat een maatregel is, die door de wet is voorgeschreven als een verplichte aanvulling van de strafrechtelijke veroordeling ; dat het Hof op grond van de aan deze maatregel door het Hof van Cassatie gegeven kwalificatie ervan uitgaat dat het bedoelde bevel tot herstel van de plaats in de vorige staat een maatregel is van burgerrechtelijke aard ;

9. Overwegende dat het Hof in zijn arrest van 11 mei 1982 in de zaak A 81/6 van oordeel was dat in ieder geval rechtsvorderingen op het gebied van het burgerlijk recht in beginsel tot het toepassingsgebied van de eenvormige wet behoren ;

10. Overwegende dat artikel 1 van de eenvormige wet geen uitzondering op dat beginsel maakt voor rechtsvorderingen, ingesteld door een bestuursorgaan of het openbaar ministerie met het oog op de bescherming, niet van particuliere belangen doch van het algemeen belang ;

11. dat in de gemeenschappelijke memorie van toelichting weliswaar melding is gemaakt van problemen samenhangende met de tenuitvoerlegging van gerechtelijke beslissingen op het gebied van het privaatrecht ; dat evenwel in die memorie expressis verbis is vermeld dat het vanzelf spreekt dat de bepalingen van de eenvormige wet eveneens van toepassing zijn op de Staat en andere publiekrechtelijke rechtspersonen, of zij schuldeiser danwel schuldenaar zijn en dat het openbaar ministerie gerechtigd is steeds als het als hoofdpartij optreedt, oplegging van een dwangsom te vorderen ; dat de dwangsom dus niet is uitgesloten wanneer de hoofdveroordeling op het algemeen belang betrekking heeft ;

12. dat de gemeenschappelijke memorie van toelichting erop wijst dat voor invoering van de dwangsom niet enkel het belang van de schuldeiser pleit doch tevens het belang van de maatschappij bij naleving van een door de rechter gegeven gebod of verbod ; dat daarmee niet zou stroken dat de dwangsom niet zou kunnen worden opgelegd omdat deze ten doel heeft de uitvoering te verzekeren van een bevel dat in het algemeen belang is gegeven ;

13. Overwegende dat voorts de bevoegdheid om een dwangsom op te leggen in artikel 1, § 1, van de eenvormige wet aan de "rechter" is voorbehouden ;

14. dat die bepaling, gelet op de algemeenheid van de gebezigde uitdrukking, onder meer op de strafrechter slaat, wanneer deze maatregelen van burgerrechtelijke aard dient te gelasten ;

15. dat die uitdrukking het blijkens de gemeenschappelijke memorie van toelichting mogelijk maakt de tekst van toepassing te laten zijn op de verschillende gerechtelijke instanties van de drie landen ; dat de maatregel van herstel van de plaats in de vorige staat - ervan uitgaande dat deze naar de vaststelling van het Hof van Cassatie een verplichting van burgerrechtelijke aard is - tot het toepassingsgebied van de eenvormige wet behoort, onverschillig of deze maatregel door de burgerlijke dan wel door de strafrechter is gelast ;

16. Overwegende dat de rechter op grond van artikel 1, § 1, van de eenvormige wet een dwangsom kan opleggen ingeval aan de hoofdveroordeling niet wordt voldaan ; dat in de tekst geen onderscheid is gemaakt naar gelang de rechter al dan niet verplicht is de hoofdvordering toe te wijzen ;

17. Overwegende dat daaruit volgt dat de door het Hof van Cassatie van België gestelde vraag bevestigend dient te worden beantwoord ;

TEN AANZIEN VAN DE KOSTEN :

18. Overwegende dat het Hof, volgens artikel 13 van het Verdrag, de kosten moet vaststellen welke op de behandeling voor het Hof zijn gevallen ;

19. dat op de behandeling voor het Hof geen kosten zijn gevallen ;

20. Gelet op de conclusie van Plaatsvervangend Advocaat-Generaal B. Janssens de Bisthoven ;

21. Uitspraak doende op de door het Hof van Cassatie van België bij arrest van 13 december 1989 gestelde vraag ;

VERKLAART VOOR RECHT :

22. Artikel 1, § 1, van de eenvormige wet betreffende de dwangsom laat toe dat een dwangsom wordt opgelegd ten einde de tenuitvoerlegging te verzekeren van een maatregel die, ofschoon van burgerrechtelijke aard, behoort tot de strafvordering en die meer in het bijzonder bedoeld is om de tenuitvoerlegging te verzekeren van een bevel tot herstel van de plaats in de vorige staat, welke burgerrechtelijke maatregel krachtens de nationale wet door het strafgerecht moet worden uitgesproken als verplichte aanvulling van de strafrechtelijke veroordeling.

Aldus gewezen door de heren F. Hess, president, S.K. Martens, tweede vice-president, H.L.J. Roelvink, P. Kayser, R. Everling, rechters, P. Marchal, W.J.M. Davids, J. De Peuter, Y. Rappe, plaatsvervangende rechters ;

en uitgesproken ter openbare zitting te Brussel op 6 februari 1992, door de heer Y. Rappe, voornoemd, in aanwezigheid van de heren B. Janssens de Bisthoven, plaatsvervangend advocaat-generaal, en C. Dejonge, waarnemend hoofdgriffier.